

UPPSALA
UNIVERSITET

Dnr JURFAK 2022/36

Juridiska fakultetens riktlinjer för disputationen

Fastställd av Juridiska fakultetsnämnden 2022-11-15
Reviderad 2023-05-09

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Disputationsakten	3
3 Betygsnämndens uppdrag	4
4 Betygsnämndens sammanträde	4
5 Suppleantens uppdrag	5
6 Sändning och deltagande på distans	5

1 Inledning

Regler om disputation och betyg på doktorsavhandlingen finns i 6 kap. 33–35 §§ högskoleförordningen (1993:100). Lokala regler som gäller för Uppsala universitet finns i Antagningsordning, föreskrifter för betyg inom utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet (UFV 2022/729). Kompletterande lokala regler för Juridiska fakulteten anges i Allmän studieplan för forskarutbildning vid Juridiska fakulteten i Uppsala (JURFAK 2023/27).

Riktlinjer för Uppsala universitet finns i Riktlinjer för utbildning på forskarnivå vid Uppsala universitet (UFV 2022/728).

I det följande ges riktlinjer för disputationen vid Juridiska fakulteten. Riktlinjerna, som kompletterar ovan nämnda regler och universitetsgemensamma riktlinjer, omfattar genomförandet av disputationsakten, betygsnämndens uppdrag, betygsnämndens sammanträde, suppleantens uppdrag samt sändning och deltagande på distans.

2 Disputationsakten

Enligt den allmänna studieplanen utser forskningsutskottet en ordförande för disputationsakten. Ordföranden är vanligtvis respondentens huvudhandledare. Disputationsakten inleds med att ordföranden presenterar sig själv, övriga handledare, respondenten, titeln på avhandlingen, forskningsämnet, fakultetsopponenten samt betygsnämndens ledamöter.

Ordföranden ger först ordet till respondenten som har möjlighet att informera om eventuella rättelser i avhandlingen. Ordföranden ger därefter ordet till opponenten för presentation av avhandlingen. Det är önskvärt om opponenten även ger en mer övergripande bild av det forskningsområde som behandlas i avhandlingen och därmed sätter in avhandlingens resultat i ett större sammanhang. Detta inlägg bör begränsas till 15 till 20 minuter. Opponenten kan alternativt välja att låta respondenten inleda med att presentera avhandlingen under motsvarande tid. Ordföranden och respondenten bör informeras minst en vecka i förväg om vilket alternativ opponenten kommer att utnyttja. Vidare bör opponenten ha i åtanke att underlaget till oppositionen kan användas för en recension av avhandlingen.

Om opponenten presenterat avhandlingen frågar opponenten efter presentationen respondenten om den givna översikten ger en korrekt bild av avhandlingens innehåll och respondenten svarar. Opponenten kan därefter, om så är överenskommet, be respondenten att komplettera framställningen.

Därefter vidtar själva granskningen av avhandlingen som kan variera i form och omfattning men som i huvudsak bör vara en dialog mellan opponent och respondent.

Granskningen avslutas med att opponenter avger sitt allmänna omdöme om avhandlingen.

Efter opponenterens granskning ska betygsnämnden och auditoriet beredas tillfälle att ställa frågor och framföra synpunkter. Kritiska synpunkter från betygsnämnden bör framföras under disputationsakten. Auditoriet ska beredas tillfälle att framföra synpunkter och ställa frågor.

Det finns inte någon fast gräns för hur lång tid en disputation får ta. Det är önskvärt att opponenter i förväg kan ge handledaren en uppfattning om hur lång tid oppositionen förväntas ta. Ordföranden anger om och när under akten det är aktuellt med paus. Ordföranden avslutar disputationsakten.

3 Betygsnämndens uppdrag

Betygsnämndens uppdrag är att granska och bedöma avhandlingens vetenskapliga kvalitet samt försvaret av densamma. Det ingår inte i uppdraget att i förväg godkänna avhandlingen. Varken opponenter eller ledamöter av betygsnämnden får inkomma med skriftliga yttranden.

Om ledamot av betygsnämnden har frågor beträffande avhandlingen så ska doktoranden beredas möjlighet att besvara dessa under den offentliga disputationsakten.

4 Betygsnämndens sammanträde

Betygsnämnden sammanträder direkt efter disputationen.

Opponent, disputationens ordförande och övriga handledare adjungeras till betygsnämnden med närvaro- och yttranderätt. De har dock inte rösträtt.

Disputationens ordförande öppnar betygsnämndens sammanträde.

Betygsnämnden utser därefter ordförande inom sig.

Som regel torde sammanträdet avlöpa så att opponenter inleder med att sammanfatta sin bedömning. Därefter vidtar diskussion inom betygsnämnden. Handledarna kan, när så efterfrågas av betygsnämndens ledamöter, ge kompletterande synpunkter och svara på frågor.

Inför att betygsnämnden övergår till beslut om betyg ska opponenter och handledare lämna sammanträdet. Det åligger betygsnämndens ordförande att säkerställa att så sker.

Avhandling och försvar åsätts ett betyg, godkänd eller ej godkänd. Som nämndens beslut ska den mening gälla som de flesta enar sig om. Om en ledamot i betygsnämnden har reserverat sig mot majoritetens beslut ska detta redovisas i protokollet, dock inte i examensbeviset. Nämnden ska avgöra om beslutet ska motiveras. En sådan motivering ska biläggas protokollet, dock inte i examensbeviset.

Betygsnämndens ordförande ansvarar för att betygsprotokoll upprättas.

5 Suppleantens uppdrag

Enligt den allmänna studieplanen ska det i varje betygsnämnd utses en suppleant. Suppleanten ska inte vara knuten till hemfakulteten. Suppleanten ska vara beredd att på kort varsel – inklusive disputationdagen – träda in i betygsnämnden för det fallet att någon av de ordinarie ledamöterna skulle få förhinder. Det innebär att suppleanten ska förbereda sig inför disputationen på samma sätt som de ordinarie betygsnämndsledamöterna. Suppleanten ska vara närvarande under hela disputationsakten.

Om suppleanten träder in som ersättare för någon i betygsnämnden ska suppleanten betraktas som fullvärdig betygsnämndsledamot. Om suppleanten däremot inte får anledning att träda in i betygsnämnden ska suppleanten inte delta i något beslut avseende avhandlingens godkännande och inte heller delta i betygsnämndssammanträdet.

6 Sändning och deltagande på distans

Disputationsakten kan sändas med ljud och bild till allmänheten. Beslut om sändning fattas av forskningsutskottet i samband med att datum, opponent, betygsnämnd och suppleant beslutas. Den som tar del av en sändning av disputationsakten ges inte möjlighet att framföra synpunkter eller ställa frågor.

I normalfallet genomförs disputationsakten med fysisk närvaro av alla nödvändiga deltagare: respondent, opponent, betygsnämnd och ordförande.

Om det föreligger goda skäl kan en ledamot i betygsnämnden delta på distans med ljud och bild. Detta ska då anmälas och motiveras i samband med att förslag om ordförande, opponent och betygsnämnd lämnas till forskningsutskottet. Exempel på sådana skäl kan vara att möjliggöra medverkan av världsledande expertis eller svårigheter att finna lämpliga ledamöter som kan närvara på plats.

Forskningsutskottet kan efter särskild ansökan ge dispens för ytterligare deltagande på distans utöver vad som sägs ovan, om särskilda skäl föreligger.